

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2448/2020
16.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиље АА из ... и тужиље мал. ББ из ..., чији је законски заступник – мајка АА, које заступа пуномоћник Милица Милаш, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Стеван Јанковић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, уређења личних односа детата са родитељем са којим не живи и издржавања по тужби и противтужби, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 222/19 од 06.06.2019. године, у седници одржаној 16.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 222/19 од 06.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П2 169/18 од 18.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужиље АА за одређивање привремене мере којом би се обавезао тужени да јој преда на руке путну исправу бр.... мал. ББ, издату код СУП-а ..., почев од дана пријема решења о одређивању привремене мере, као и захтев за одређивање привремене мере забране туженом да са тужиљом мал. ББ напусти територију Републике Србије, без писменог одобрења мајке АА. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и измењена пресуда Основног суда у Смедереву П2 423/14 од 23.07.2014. године у другом ставу изреке, тако што је заједничко малолетно дете странака – тужиља ББ, рођена .... године, поверена мајци АА на самостално вршење родитељског права и одређено да ће пребивалиште детета бити на адреси у ..., ул. ... бр. ... Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ББ, плаћа месечни износ од 12.000,00 динара, почев од 06.05.2016. године, а доспеле износе одједном са законском затезном каматом од десетог у месецу за текући месец па до коначне исплате, а убудуће сваког десетог у месецу за текући месец и то, уплатом износа на текући рачун тужиље АА законске заступнице детета (број рачуна одређен у изреци). Ставом четвртим изреке, утврђен је начин одржавања личних контаката између мал. ББ и туженог, тако што ће се виђати првог и трећег викенда у месецу од петка у 19 часова до недеље у 17 часова, једном недељно на два сата после школских и ваншколских активности у складу са обавезама,

прву половину свих школских распуста, тако што ће дете сваки други верски и државни празник од 10 часова до 17 часова проводити са туженим, као и у свим другим приликама када дете буде изразило жељу да проводи време са оцем, уколико то не ремети текуће обавезе малолетног детета и мајке и без права туженог да са дететом напусти Републику Србију без сагласности мајке. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да путну исправу мал. ББ, издату код СУП-а ..., преда тужиљи АА. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев, у делу у коме је тражено да се тужени делимично лиши родитељског права у односу на заједничко малолетно дете парничних странака и то, у погледу права и дужности који се односе на чување и старање, васпитање, образовање и заступање детета, осим у делу одржавања личних контаката са мал. ББ и обавезе њеног издржавања. Ставом седмим изреке, одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да се измени пресуда Основног суда у Смедреву П2 423/14 од 23.07.2014. године, утолико што би се заједничко малолетно дете парничних странака поверило на самостално вршење родитељског права оцу и обавезе тужиља АА да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног детета, плаћа износ од 12.000,00 динара, на начин ближе одређен у изреци, уз уређење начина одржавања личних односа између мајке – тужиље, као родитеља који не врши родитељско право, и малолетног детета на начин одређен у изреци. Ставом осмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 222/19 од 06.06.2019. године, у делу који се ревизијом побија, потврђена је пресуда Основног суда у Смедреву П2 169/18 од 18.09.2018. године у ставу другом изреке, делу става трећег изреке којим је обавезан тужени да доприноси издржавању тужиље мал. ББ у износу од по 12.000,00 месечно почев од 18.07.2016. године до коначне исплате, уз обавезу исплате одједним преосталих доспелих износа почев од 18.07.2016. године, са законском затезном каматом почев од десетог у месецу за текући месец, као и у ставовима четвртм, петом, седмом и осмом изреке и жалба туженог је у наведеном делу одбијена као неоснована.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА и тужени су били у браку од 28.08.2004. године до 23.07.2014. године и из тог брака имају заједничко малолетно дете – тужиљу ББ, рођену .... године. Правноснажном пресудом Основног суда у Смедреву П2 423/14 од 23.07.2014. године и решењем од 30.09.2014. године, разведен је брак парничних странака и уређено заједничко вршење родитељског права, уз споразум да тужени на име свог доприноса издржавању детета плаћа месечни износ од 12.000,00 динара. Након развода брака, наставили су да живе у ванбрачној заједници све до 23.09.2015. године, када се тужиља са ћерком преселила из њиховог заједничког стана и прешла да живи код свог оца у околини ... . Односи између тужиље и туженог су се погоршали почетком 2016. године и 05.05.2016. године дошло је до физичког насиља у присуству детета, у ресторану „...“ у ... . Тужени је престао да плаћа

издржавање за ћерку, па како је тужилца од те суме у међувремену изнајмила стан, због недостатка средстава је у јуну 2016. године морала да се исели код пријатељице код које је живела до 01.09.2016. године, када се вратила у очеву кућу. Поводом физичког насиља од 05.05.2016. године, правноснажном пресудом Основног суда у Смедереву К 100/17 од 15.06.2017. године, тужени је оглашен кривим и кажњен због кривичног дела насиље у породици из члана 195. став 1. КЗ РС и изречена му је мера забране приближавања оштећеној (тужилци АА) на удаљености мањој од 10 метара и забрана даље комуникације са оштећеном у трајању од две године. Тужени је дана 18.11.2016. године одвео ћерку у Републику ... ради туристичког боравка, о чему је истог дана обавестио Центар за социјални рад, а дан касније СМС поруком и тужилцу. Тужени је у то време живео са ванбрачном партнерком на релацији ... – ..., а постоји пријава његове партнерке да је за време те везе вршио физичко насиље.

Тужилца АА је рођена ... године и завршила је Филолошки факултет – смер за ... . Запослена је у ... и остварује месечну зараду од 50.000,00 динара, као и додатне приходе као заступник фирме за ... . Тужени је рођен ... године и завршио је Правни факултет. Оснивач је и власник ... фирме и издаје у закуп ... земљишта у ..., од чега остварује приход 30.000,00 динара месечно, а живи у изнајмљеном стану за који плаћа закупнину око 13.200,00 динара. Нижестепени судови су утврдили потребе малолетног детета, могућности и потребе оба родитеља и све околности које су од утицаја на вршење родитељског права и обавезу издржавања (њихове материјалне, стамбене и породичне прилике). Минимална сума издржавања за 2017. годину износила је 26.068,00 динара.

У извештају Центра за социјални рад у Смедереву од 30.09.2019. године, наведено је да је после доношења одлуке о заједничком вршењу родитељског права, тужилца мал. ББ одлазила код оба родитеља. Због одсуства комуникације и физичког насиља, временом се изгубио ред боравака детета код родитеља и обилазила их је по свом нахођењу, тако да се нису поштовали утврђени термини и обавезе, већ само жеље детета. Тужилца мал. ББ је одлична ученица осмог разреда основне школе. Живи са мајком и дедом у дединој кући у близини ..., где проводи време од понедељка до петка када иде после подне у школу, док радне дане када иде пре подне у школу, да би избегла превоз, као и викенде, проводи код оца у стану који се налази у близини школе. Често се дружи са вршњацима када борави код оца, али се и након пресељења у дедину кућу адаптирала у породичну и животну средину. Мајка јој помаже у учењу, испуњавању школских обавеза и формирању радних навика (поједине предмете ради са оцем), док отац долази у школу да био правдао часове које је пропустила у време када је код њега боравила. Мал. ББ је пред Центром за социјални рад изјавила да се осећа лепше и пријатније код оца и да би мало више желела да живи код оца. Мишљење Центра за социјални рад је да је у интересу детета да одлука о заједничком вршењу родитељског права буде измењена, јер је комуникација између родитеља трајно нарушена. Малолетно дете је изградило однос са оба родитеља, с тим што је мајка свакодневно упућена и задовољава свакодневне потребе детета. Мајка има адекватан однос према мал. ББ и способна је да постави границе у васпитању, што ће детету омогућити да развије сопствене моралне вредности и друштвено прихватљиво понашање. Мишљење органа старатељства је да је у најбољем интересу детета да буде поверено мајци.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом чл. 77, 78, 154 - 162, чл. 272, 281, чл. 266. у вези чл. 6. ст. 1. Породичног закона правилно

закључили да је основан тужбени, а неоснован противтужбени захтев, па је одређено да тужила самостално врши родитељско право према мал. ББ, уређен је начин одржавања личних односа туженог и детета и тужени обавезан да доприноси издржавању детета.

Према одредби члана 67. Породичног закона смисао родитељског права је да је изведено из дужности родитеља и да постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68. до 74. Породичног закона. Циљ ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. У смислу 266. истог закона, суд је увек дужан да се у спору за заштиту права детета и спору за вршење, односно лишење родитељског права руководи најбољим интересом детета. Члан 77. Породичног закона, прописује услове за самостално вршење родитељског права, па је одредбом члана 77. став 3. наведеног закона прописано да један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем доноси суд.

По оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак нижестепених судова да због одсуства комуникације између тужиле и туженог, заједничко вршење родитељског права није у најбољем интересу малолетног детета, због чега је правилна одлука о поверавању тужиле малолетне ББ једном родитељу – мајци која ће самостално вршити родитељско право. Уважавајући стручно мишљење органа старатељства, правилно је оцењен најбољи интерес малолетног детета да буде поверена на чување, подизање и васпитање тужиле мајци, због тога што се мајка свеобухватно стара о детету, тако да су испуњени услови прописани одредбом члана 77. став 3. и члана 270. став 2. Породичног закона. Исто тако, нижестепени судови су у складу са најбољим интересом малолетног детета уредили начин одржавања личних односа мал. ББ са оцем, у смислу члана 61. став 1. Породичног закона.

Ревизијски навод, да је суд превисоко и паушално одредио висину издржавања, није основан. Судови су правилно применили материјално право када су обавезали туженог да доприноси издржавању детета у висини досуђеног износа, на основу члана 154. став 1. у вези члана 160. до 162. Породичног закона. Приликом одређивања висине издржавања цењене су потребе детета, могућности сваког од родитеља, при чему је суд водио рачуна о минималној суми издржавања. Судови су посебно ценили околност да је пре подношења тужбе у овом спору, између парничних странака постигнут споразум о висини издржавања, које је тужени плаћао све до прекида контакта са тужилом, па су судови према раније постигнутом споразуму утврдили висину издржавања у месечном износу од 12.000,00 динара. С обзиром на наведено, тужени може и треба да плаћа

утврђени допринос за издржавање, који ће уз допринос мајке, која свакодневно води бригу и стара се о детету, на адекватан начин задовољити потребе мал. ББ и омогућити јој животни стандард какав имају њени родитељи.

Неосновано је указивање туженог на погрешну примену материјалног права, јер суд није ценио мишљење детета које је пред органом старатељства изразило жељу да живи са оцем. Према члану 266. став 3. Породичног закона, ако суд утврди да је у спору за заштиту права детета или у спору за лишење родитељског права странка дете које је способно да формира своје мишљење, дужан је: - да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна; - да дозволи детету да непосредно изрази своје мишљење и да мишљењу детета посвети дужну пажњу у складу са годинама и зрелошћу детета; - да мишљење детета утврди на начин и на месту које је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета. Мишљење детета јесте релевантно само ако је дато сагласно тој одредби, при чему се најбољи интерес детета не мора поклопити са мишљењем које је дете дало, већ суд то мишљење цени према чињеницама у погледу оба родитеља, које све треба да доведу до поузданог закључка о најбољем интересу детета при одлучивању о вршењу родитељског права. Због испољеног насиља и неадекватног понашања туженог у партнерским односима, нижестепени судови су правилно закључили да је у најбољем интересу детета да тужиља самостално врши родитељско право.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић